

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

МІЦУРА ОЛЕНА ОЛЕКСІЇВНА

У ДК 005.332.4:330.322.5(043.3)

**ІНВЕСТИЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТОВАРНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ
ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА**

Спеціальність 08.00.04 – економіка та управління підприємствами
(виробництво машин та устаткування; хімічне виробництво)

АВТОРЕФЕРАТ
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Суми – 2009

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Сумському державному університеті Міністерства освіти і науки України.

Науковий керівник – кандидат економічних наук, професор
Карпіщенко Олексій Іванович,
Сумський державний університет,
декан факультету економіки та менеджменту.

Офіційні опоненти: доктор економічних наук, професор
Денисенко Микола Павлович,
Київський національний університет технологій та
дизайну,
професор кафедри економіки, обліку і аудиту

доктор економічних наук, доцент
Васильєва Тетяна Анатоліївна,
Державний вищий навчальний заклад «Українська академія
банківської справи Національного банку України»,
професор кафедри менеджменту.

Захист відбудеться "24" квітня 2009 р. о 14⁰⁰ годині на засіданні спеціалізованої вченої ради К 55.051.01 Сумського державного університету за адресою: 40007, м. Суми, вул. Римського-Корсакова, 2, корпус М, ауд. 209.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Сумського державного університету (40007, м. Суми, вул. Римського-Корсакова, 2).

Автореферат розісланий "23" березня 2009 р.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради

Л.М. Таранюк

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Недостатність інвестиційних ресурсів у інноваційній сфері стає загальносвітовою проблемою: зростаючий рівень загальносвітової конкуренції в умовах прозорих границь робить необхідними значні інвестиції в розробку нових продуктів і технологій, та це стає усе більше непосильним не тільки рядовим підприємствам, але і великим корпораціям і бюджетам провідних країн Заходу. Досягнення конкурентоспроможності на світовому ринку вимагає все істотніших фінансових витрат на реалізацію нових проектів. При цьому, для їх успішного впровадження потрібно від п'яти до десяти років. Як показує практика, у конкурентній боротьбі тільки концентрація ресурсів на меншому числі професійно відібраних найбільш перспективних проектів, які мають суттєвий комерційний потенціал з наступною оперативною комерціалізацією розробок, забезпечує повернення інвестицій. Для того, щоб почувати себе впевнено в сучасних умовах господарювання, підприємцю необхідно мати перспективну товарну ідею і відповідні фінансові кошти. Значення фінансового фактора значно зростає, якщо мова йде про нові наукомісткі розробки. Подібні проекти зазвичай розраховані на декілька років, вимагають великої підготовчої роботи й інвестицій, які, на відміну від торгово-закупівельних операцій, будуть приносити прибуток не відразу.

Проблеми управління інноваційним розвитком підприємницьких структур, зокрема його маркетинговий аспект, були окреслені у дослідженнях іноземних вчених І. Ансоффа, П. Друкера, Дж.К. Джонса, Дж. Еванса, К. Келлі, Ф. Котлера, С. Міцуакі, К. Нордстрема, Е. Менсфілда, М. Портера, С. Рівкіна, Й. Ріддерстрале, Б. Твісса, Д. Траута та інших.

Проблемам фінансового забезпечення інноваційної моделі розвитку присвячені роботи відомих вітчизняних науковців зокрема Л.К. Безчасного, Т.А. Васильєвої, О.І. Волкова, О.Г. Білоцерківця, І.О. Булкіна, А.С. Гальчинського, В.М. Геєця, А.П. Гречан, Н.П. Гончарової, М.П. Денисенка, А.П. Дуки, І.Ю. Єгорова, Л.П. Кавуненко, Г.І. Калитича, Д.І. Кокуріна, М.І. Крупки, А.Я. Кузнєцової, В.М. Лича, Б.А. Малицького, Л.І. Нейкової, С.В. Онишко, Т.В. Пасентко, М.В. Пугачової, В.Г. Федоренка, Д.М. Черваньова, К.І. Швабія, О.М. Юрковської та інших.

Проблеми управління інноваціями на підприємстві та товарної інноваційної політики розглянуто у працях А.В. Гриньова, А.П. Гречан, С.М. Ілляшенка, В.Я. Кардаша, Р. Патори, Н.І. Чухрай, В.М. Щербаня.

Ці праці є науковим підґрунтям для розробки інноваційного шляху розвитку підприємств України та її економіки в цілому, вони визначають основні інноваційні пріоритети і напрямки удосконалення фінансового забезпечення нарощення науково-технічного та інноваційного потенціалів. Але проблема теоретичного та методичного обґрунтування інвестиційного забезпечення товарної інноваційної діяльності залишається недостатньо вирішеною.

Актуальність цих і ряду інших питань, їх теоретична та практична значущість обумовили вибір теми дослідження, його головну мету і задачі.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Тематика

дисертаційного дослідження входить до державних, галузевих та регіональних наукових програм і тем, що розробляються в Сумському державному університеті, зокрема: “Проблеми економіки та управління розвитком підприємств в транзитивній економіці”, номер державної реєстрації 0103U004592, (особистий внесок: аналіз процесу інвестиційного забезпечення інноваційної діяльності промислових підприємств Сумського регіону та України в цілому); „Розробка організаційно-економічного механізму управління інноваційним розвитком суб’єктів господарської діяльності в умовах формування інформаційної економіки”, номер державної реєстрації 0106U001934, (особистий внесок: розробка механізму управління інвестиційним забезпеченням товарної інноваційної політики підприємств).

Мета і завдання дослідження. Мета дисертаційної роботи визначена як розвиток теоретичних та науково-методичних основ управління процесом інвестиційного забезпечення товарної інноваційної політики підприємства.

Відповідно до мети в дисертації були вирішені такі основні завдання:

- досліджений спектр проблем інвестиційного забезпечення товарної інноваційної політики підприємств України;
- систематизовані існуючі підходи до визначення потенційних джерел та механізмів фінансування реалізації товарної інноваційної політики підприємства;
- досліджені існуючі підходи до формування інвестиційних ресурсів у контексті світового досвіду;
- запропоновані науково-методичні підходи до удосконалення існуючих механізмів фінансування на основі світових тенденцій інвестиційного забезпечення діяльності підприємств;
- систематизовані й удосконалені теоретичні основи формування ефективної товарної інноваційної політики підприємства;
- удосконалений організаційно-економічний механізм інвестиційного забезпечення товарної інноваційної політики підприємств;
- запропоновані методичні підходи до оптимізації процесу інвестиційного забезпечення товарної інноваційної політики підприємства;
- науково обґрунтовані методичні підходи до урахування факторів невизначеності в процесі прийняття управлінських рішень щодо формування механізму інвестиційного забезпечення товарної інноваційної політики підприємств;
- виявлені організаційно-економічні особливості функціонування підприємств, що займаються виробництвом машин та устаткування в умовах невизначеності;
- проведена оптимізація структури фінансового забезпечення товарної інноваційної пропозиції підприємства, що займається виробництвом машин та устаткування.

Об’єктом дослідження є процеси інвестиційного забезпечення товарної інноваційної політики.

Предметом дослідження є теоретичні та науково-методичні засади формування оптимального інвестиційного забезпечення товарної інноваційної

політики.

Методи дослідження. Методологічною основою дослідження є системний підхід, діалектичний метод пізнання, фундаментальні положення сучасних економічних теорій та концепцій інноваційного і стратегічного управління. Для розв'язання поставлених задач були використані: порівняльний та статистичний аналізи, метод логічного узагальнення – при аналізі еволюції підходів до управління товарною політикою підприємства, визначенні існуючих підходів до формування інвестиційного капіталу для фінансування інноваційної діяльності та дослідженні світового досвіду інвестиційного забезпечення інноваційного розвитку; системно-структурний аналіз, методи графічного та економіко-математичного моделювання – при удосконаленні теоретико-методичної бази управління процесами інвестиційного забезпечення товарної інноваційної політики підприємства, оптимізації товарної інноваційної пропозиції в умовах обмеженості інвестиційних ресурсів; метод експертних оцінок, математичного аналізу – при удосконаленні системи управління ризиком інноваційної складової товарної політики підприємства.

Інформаційно-фактологічну базу дисертаційної роботи склали: зібрані, опрацьовані й узагальнені особисто автором первинні матеріали маркетингових досліджень і внутрішньої документації підприємств Сумської області, що займаються виробництвом машин та устаткування; офіційні дані Державного комітету статистики України, Сумського обласного управління статистики; законодавчі і нормативні акти Верховної Ради, Кабінету Міністрів України, офіційні дані Міністерства фінансів, Національного банку України, аналітична та статистична інформація міжнародних організацій, що працюють на території України.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у такому:

вперше:

- розроблено науково-методичний підхід до попереднього визначення структури джерел коштів для інвестування товарної інноваційної політики, що базується на використанні критеріїв доступності, ємності, вартості залучення, рівня ризику кожного з потенційних джерел при прийнятті рішень щодо інвестиційного забезпечення інноваційної складової товарної політики підприємства;

удосконалено:

- науково-методичні підходи до формування організаційно-економічного механізму управління інвестиційним забезпеченням товарної інноваційної політики підприємства, які, на відміну від існуючих, передбачають створення часткових механізмів відбору об'єктів інвестування, формування і підтримки бази інноваційних проектів, розвитку пропозиції товарних інновацій, а також враховують особливості інвестування інновацій при формуванні товарного асортименту та номенклатури продукції;

- методичні підходи до побудови оптимізаційної моделі фінансового забезпечення товарної інноваційної політики підприємства, що, на відміну від існуючих, враховують ймовірність сценаріїв розвитку подій та можливість реінвестування коштів від проектів, що почались раніше;

- класифікацію джерел фінансування товарної інноваційної політики підприємства, що, на відміну від існуючих, передбачає групування джерел інвестиційних коштів за ступенем доступності та частоти їх використання, а також розподіл цих джерел на традиційні та нетрадиційні;

дістали подальшого розвитку:

- науково-методичні підходи до формування структури інвестиційного капіталу, які, на відміну від існуючих, враховують його залежність від стадій інноваційного циклу, дозволяють визначити структуру «ризикоінвестицій» та підвищити обґрунтованість управлінських рішень у сфері товарної інноваційної політики підприємства;

- методичний підхід до проведення аналізу та оцінки ризику в процесі управління інвестиційним забезпеченням товарної інноваційної політики, який, на відміну від існуючих, дозволяє встановити причинно-наслідкові зв'язки між ризиком та факторами його виникнення, визначити сценарії розвитку подій залежно від типу інновації і умов її впровадження.

Практичне значення отриманих наукових результатів полягає у тому, що теоретичні положення, висновки і рекомендації, представлені в роботі, доведені до рівня методичних розробок і пропозицій щодо удосконалення організаційно-економічного механізму управління інвестиційним забезпеченням товарної інноваційної політики підприємства. Вони можуть бути використані для оцінки варіантів вкладення інвестиційного капіталу в реалізацію ефективної товарної інноваційної пропозиції. Розроблені автором методичні підходи і рекомендації з оцінки потенційної структури залучених джерел фінансування проектів товарних інновацій на основі критеріїв їх ємності, доступності, вартості та рівня ризику їх залучення впроваджені у ТОВ “Турбомаш” (акт №8 від 15.10.2008 р.); у ЗАТ „НВО “Гідромаш” впроваджено методіку оптимізації товарної інноваційної пропозиції промислових підприємств (акт від 23.09.2008 р.). Результати дисертаційного дослідження впроваджені у навчальний процес факультету економіки та менеджменту, Інституту заочної, дистанційної і вечірньої форм навчання, факультету перепідготовки фахівців СумДУ (дисципліни “Маркетинг”, “Інноваційний менеджмент”, “Економічний ризик та методи його вимірювання”, “Економіка і організація інноваційної діяльності”; акт № 01 від 01.12.2008 р.).

Особистий внесок здобувача. Дисертаційна робота є самостійно виконаною науковою працею, в якій вирішена наукова задача розвитку теоретичних та науково-методичних основ інвестиційного забезпечення товарної інноваційної політики підприємств по виробництву машин та устаткування. Наукові положення, висновки і рекомендації, які виносяться на захист, одержані автором самостійно. У дисертації автор використав особисті ідеї, викладені у опублікованих працях.

Апробація результатів дисертації. Основні положення, висновки та результати дисертації доповідалися і отримали схвалення на наукових і науково-практичних конференціях: щорічних науково-практичних

конференціях викладачів, аспірантів та студентів Сумського державного університету (м. Суми, 2003–2008 рр.); XIV міжнародній науково-методичній конференції “Технології XXI століття” (м. Алушта, 2007 р.); II Міжнародній науково-практичній конференції аспірантів та студентів “Проблеми развития финансовой системы Украины” (м. Сімферополь, 2006 р.); I–II міжнародній науково-практичній конференції «Маркетинг інновацій і інновації в маркетингу» (м. Суми, 2007–2008 р.); III Міжнародній науково-практичній конференції «Маркетингові дослідження в Україні» (м. Луганськ, 2008 р.).

Публікації. Основні результати дисертаційного дослідження опубліковані у 16 наукових працях, у тому числі у трьох розділах монографій, 3 статтях у наукових фахових виданнях, 10 тезах доповідей на наукових конференціях. Загальний обсяг публікацій по темі дисертації складає 5,03 друк. арк., з них особисто автору належить 5,03 друк. арк.

Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел зі 173 найменувань і 4 додатків.

Загальний обсяг дисертації – 210 сторінок, у тому числі 25 таблиць на 15 сторінках, 17 рисунків на 10 сторінках, список використаних джерел на 16 сторінках, 4 додатки на 20 сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЙНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми дисертаційної роботи, визначено мету, завдання, предмет і об’єкт дослідження, розкрито наукову новизну та практичне значення отриманих результатів

У першому розділі **«Економічні передумови удосконалення інвестиційного забезпечення товарної інноваційної політики підприємств»** проаналізовано інноваційну активність промислових підприємств України, розглянуто фактори, що стримують та стимулюють вкладення грошових коштів у інноваційну сферу. Отримані результати свідчать про те, що незважаючи на зростання кількості підприємств, що займаються інноваційною діяльністю, в країні склалась ситуація, коли підприємства не мають бажання займатись інноваційною діяльністю. Це зумовлено браком коштів, невизначеністю щодо перспектив реалізації нової або оновленої продукції на ринку, нестабільністю умов господарювання, непрогнозованістю макроекономічної ситуації у країні. Одним зі стримуючих моментів також є небажання проведення будь-яких змін, незважаючи на те, що ці зміни можуть стати запорукою підвищення конкурентоспроможності та ефективності роботи підприємств.

Результати аналізу наукового та інноваційного секторів економіки свідчать про певні позитивні тенденції у сфері фінансування наукових і науково-технічних робіт, а також про активізацію інноваційної діяльності через зростання обсягів виробництва та реалізації інноваційної продукції. Основним джерелом інвестицій у інноваційну діяльність традиційно залишаються власні кошти підприємств.

Автором були досліджені існуючі в сучасній науковій літературі підходи до визначення та класифікації джерел інвестиційних коштів, а також використання механізмів фінансування інноваційної діяльності. Проведений аналіз показав відсутність систематизованого підходу до класифікації джерел інвестицій як з точки зору сфери залучення фінансових коштів, так і альтернативності їх використання. В результаті було запропоновано авторський підхід до систематизації джерел інвестиційних ресурсів, які за ступенем розробленості законодавчого підґрунтя, можливості та частоти їх використання для фінансування товарної інноваційної політики підприємства пропонується поділяти на традиційні та нетрадиційні (рис.1).

Рис. 1. Класифікація джерел фінансового забезпечення науково-технічної та інноваційної діяльності

При дослідженні можливостей використання існуючих механізмів фінансування інновацій обґрунтована необхідність розглядати процес інвестиційного забезпечення у безпосередньому зв'язку з етапами інноваційного процесу та життєвого циклу інновації. В роботі доведено, що на таких етапах інноваційного процесу як дослідно-конструкторські роботи, розробка нового товару та випробування його у ринковому середовищі, а також на початкових етапах комерціалізації товарної інновації виникає висока ймовірність одержання від'ємних фінансових результатів. Тому необхідно

сформуванати ефективний механізм фінансування та розподілу коштів за напрямками реалізації товарної інноваційної політики.

Як наслідок, було виділено категорію «ризикоінвестицій», під якою розуміються інвестиції в інновації, що мають ризиковий характер, вони є джерелом фінансового забезпечення наукових і дослідно-конструкторських робіт з розробки нового товару, ринкових випробувань та комерціалізації інноваційної продукції (рис.2). Це дало можливість сформуванати схему залучення різних видів інвестиційних ресурсів для формування ризикоінвестиційного капіталу в умовах, притаманних українській економіці.

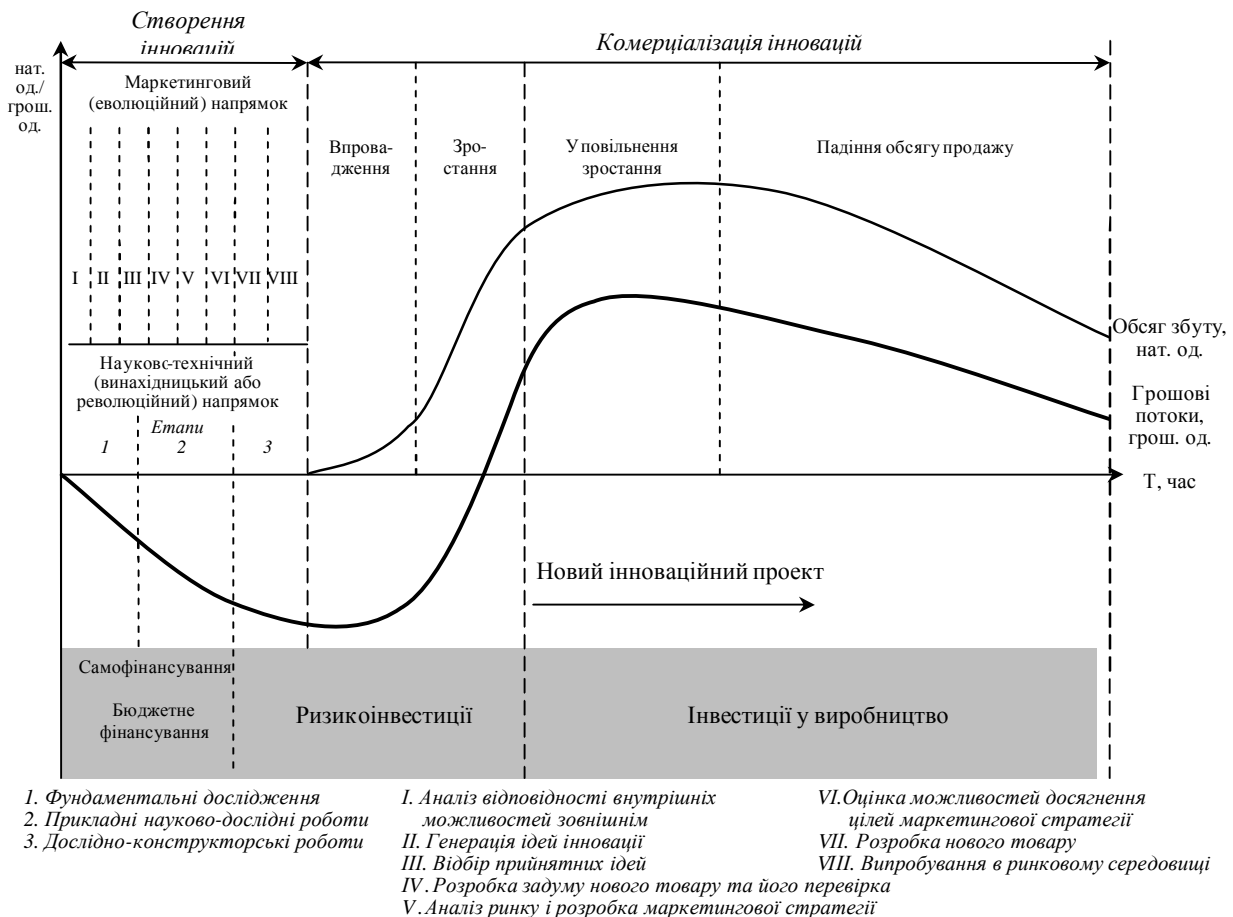

Рис. 2. Місце «ризикоінвестицій» у етапах створення продуктової інновації

Отримані результати дослідження створюють підґрунтя для розробки теоретико-методичних засад оптимізації інвестиційного забезпечення товарної інноваційної політики підприємства.

У другому розділі «**Організаційно-економічні основи управління інвестиційними ресурсами реалізації товарної інноваційної політики підприємства**» розроблено теоретичні та науково-методичні підходи до формування організаційно-економічного механізму інвестиційного забезпечення товарної інноваційної політики підприємства.

Для того, щоб забезпечити конкурентні переваги та наявність попиту на власні товари управлінському апарату підприємства необхідно приймати рішення у рамках реалізації маркетингової стратегії. Такі рішення стосуються чотирьох напрямків: товарної політики, цінової політики, збутової політики,

комунікаційної політики. Товарна політика є ядром, навколо якого формуються всі інші рішення. Аналіз наукових підходів до визначення товарної політики і її структури виявив недостатність обґрунтованих теоретичних знань та відсутність єдиного розуміння структури товарної політики, як основи для створення конкурентних переваг підприємства.

Таким чином, нами було запропоновано авторський підхід до визначення категорії «товарна політика», під якою розуміється сфера маркетингової діяльності з управління відносинами між потребою споживача і товарною пропозицією підприємства, з метою завоювання й утримання вигідних ринкових позицій та отримання прибутку (рис. 3).

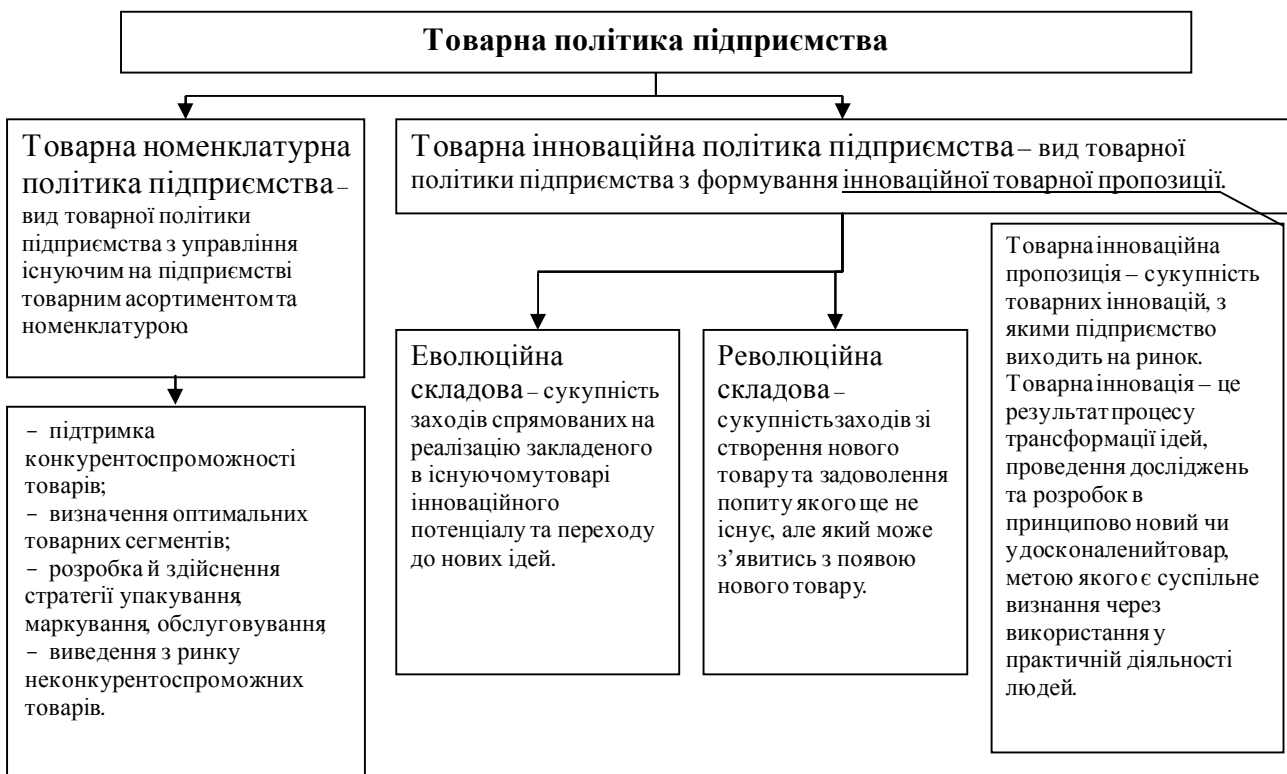

Рис. 3. Структура товарної політики підприємства

Враховуючи особливості формування та реалізації системи інвестиційного забезпечення товарної інноваційної політики підприємства існуючий загальний механізм управління підприємством виявляється недостатньо дієвим, оскільки специфіка визначеного процесу вимагає уточнення концепції управління, розширює зміст елементів управління, передбачає наявність специфічних підмеханізмів та утворюваних ними системних зв'язків.

Визначений нами організаційно-економічний механізм інвестиційного забезпечення товарної інноваційної політики являє собою систему важелів й інструментів інвестиційного забезпечення товарної інноваційної політики, за допомогою яких організуються, регулюються й здійснюються як зовнішні, так і внутрішні господарські й економічні взаємодії між його складовими підсистемами.

Спираючись на попередні дослідження було сформовано алгоритм визначення оптимальної структури джерел фінансування товарної інноваційної

політики (рис.4), де поетапно розглянуто основні завдання процесу оптимізації портфеля джерел фінансування.

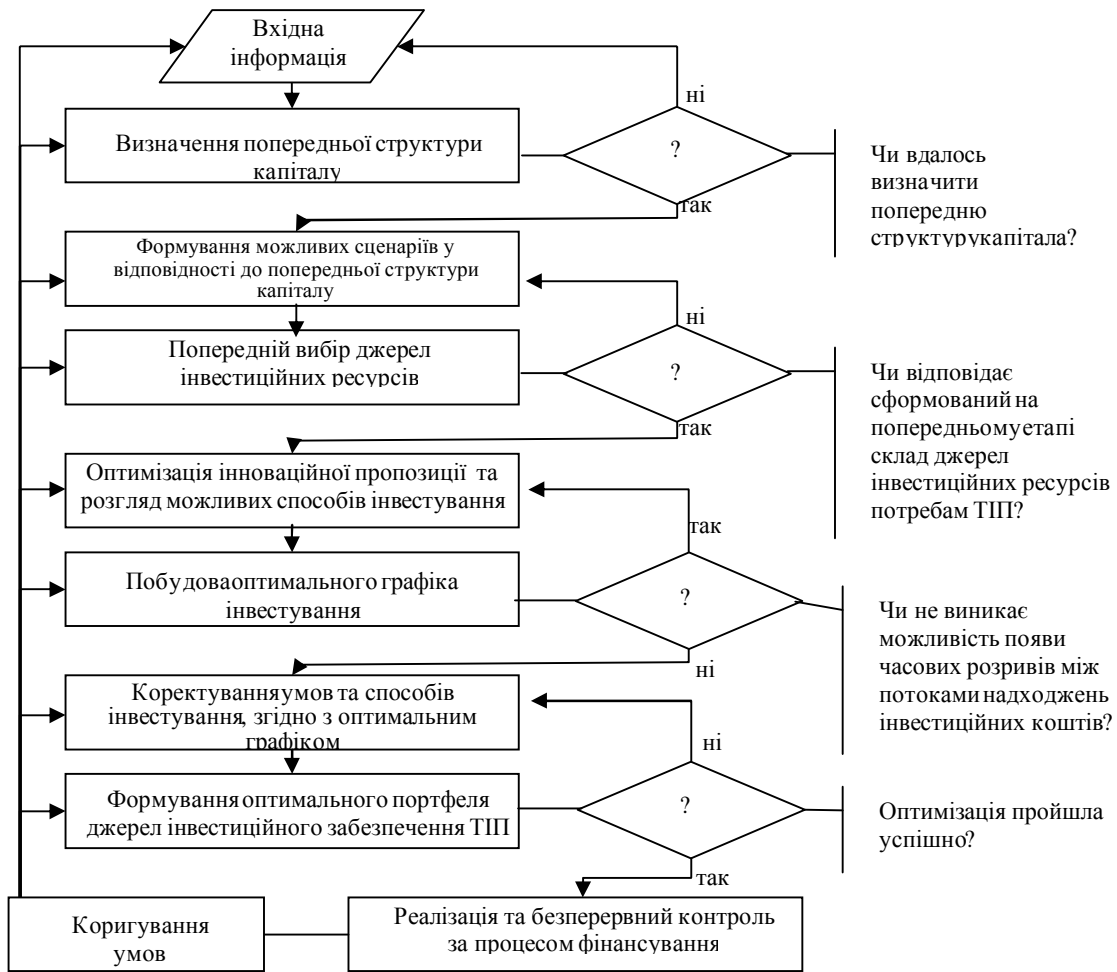

Рис. 4 Блок-схема алгоритму визначення оптимальної структури джерел інвестування товарної інноваційної політики

Сам процес оптимізації складається в двох етапів: попередня та остаточна оптимізація портфелю інвестиційних джерел. Загальна логіка цього процесу складається у тому, що спочатку необхідно провести так зване „накопичення” потенційних проектів і їх попередній відбір за критеріями технологічної та виробничої здійсненності, етичності та відповідності правовим нормам, а також оцінку ризикованості проекту з точки зору ймовірності сприйняття або відторгнення його ринком. Відібрана сукупність у подальшому формує портфель товарних інновацій (множину доступних проектів товарних інновацій).

Попередній відбір джерел фінансування пропонується проводити з урахуванням виділених факторів, що є визначальними для цього завдання, а саме: доступність, ємність, вартість та рівень ризику використання кожного потенційного джерела фінансування проектів товарної інноваційної політики підприємства, які безпосередньо формують критеріальну базу для прийняття рішення на цьому етапі (табл. 1).

Критерії прийняття рішення щодо попереднього вибору джерел фінансування товарної інноваційної політики

Критерії	Характеристика критеріїв	Розрахунок критеріального значення
Доступність фінансових коштів джерела (K_{∂})	Наявність ресурсів для забезпечення безперервного задоволення потреби підприємства у інвестиційних коштах	Відношення строку мобілізації коштів джерела (T_{mk}) до загальної тривалості інвестиційної фази (T_{inv}): $K_{\partial k} = \frac{T_{mk}}{T_{inv}}$
Ємність джерела фінансових коштів (K_{ϵ})	Характеризує здатність того чи іншого джерела фінансових коштів забезпечити потребу підприємства в інвестиційному капіталі	% або питома вага доступних коштів по потенційним джерелам у загальному обсязі необхідних інвестицій: $K_{\epsilon k} = \frac{L_k}{D},$ де L_k – максимальний обсяг запозичень з k -ого джерела; D – загальний обсяг необхідних інвестиційних коштів.
Вартість (ціна) капіталу джерела (K_{ψ})	Загальна сума коштів, що необхідно заплатити за використання певного обсягу фінансових ресурсів, що виражена у % до цього обсягу	Розраховується за стандартними методиками залежно від виду та особливостей джерела капіталу
Рівень ризику використання коштів джерела (K_{p})	Загальна ймовірність настання несприятливих подій (непередбачена зміна умов фінансування, переривання фінансових потоків, збої у графіку надходження грошових коштів, тощо)	Для розрахунку можна використовувати методи багатофакторної оцінки ризику. Критеріальний показник розраховується як відношення можливих втрат (з урахуванням ризику) (R_k) до загальної суми залучаємих коштів джерела: $K_{pk} = \frac{R_k}{L_k}.$

Для кожного виділеного потенційного джерела розраховується інтегральний показник попереднього вибору джерел фінансування (формула 1). Після чого всі джерела проранжуємо в залежності від значення інтегрального показника і вибір будемо проводити між тими, що отримали оцінку ближчу до одиниці.

$$O_{intk} = \frac{K_{\partial min}}{K_{\partial k}} \cdot \frac{K_{\psi min}}{K_{\psi k}} \cdot \frac{K_{p min}}{K_{pk}} \cdot \frac{K_{\epsilon k}}{K_{\epsilon max}} \rightarrow 1, \quad (1)$$

де O_{intk} – інтегральний показник рейтингу для k -ого джерела фінансування;
 $K_{\partial min}, K_{\psi min}, K_{p min}$ – відповідно мінімальне значення критеріїв доступності, вартості та рівня ризику з усіх доступних джерел фінансування;
 $K_{\epsilon max}$ – максимальне значення критерію ємності з усіх доступних джерел фінансування;
 $K_{\partial k}, K_{\psi k}, K_{pk}, K_{\epsilon k}$ – значення відповідних критеріїв для k -ого джерела інвестиційних коштів.

Наведений підхід дозволяє визначити ті джерела, які представляють потенційний інтерес для отримувача інвестицій, і будуть для нього найбільш привабливим, як з точки зору вартості залучення, так і доступності.

Останнім завданням організаційно-економічного механізму інвестиційного забезпечення товарної інноваційної політики є формування оптимального портфеля джерел інвестиційного забезпечення процесу створення товарних інновацій на підприємстві.

У третьому розділі «**Науково-методичні підходи до удосконалення системи інвестиційного забезпечення товарної інноваційної політики**» був розроблений механізм оптимізації джерел фінансування товарної інноваційної пропозиції як складової організаційно-економічного механізму (табл. 2) та його реалізація на окремих підприємствах машинобудування.

В результаті проведення оптимізації й оцінки ефективності інноваційної пропозиції на основі метода дисконтування грошових потоків, було створено основу для раціонального прийняття інвестиційних рішень щодо ефективного розподілу доступних інвестиційних коштів між найбільш привабливими товарними інноваціями.

В роботі запропоновано взяти у якості цільової функції оптимізаційної моделі інвестиційного забезпечення товарної інноваційної пропозиції показник *NPV*. На нього суттєво впливає розмір ставки дисконтування, тому для кількісного ризик-аналізу пропонується використовувати метод коригування норми дисконту за методикою арбітражного ціноутворення. Ця методика дозволяє врахувати вплив достатньо великої кількості джерел ризику при розрахунку премії за ризик.

Премію за ризик пропонується визначати за формулою:

$$\hat{r}_{ij} = \frac{O_{ij}}{O_{\max}} \cdot V_j \cdot \hat{r}_{\max}, \quad (2)$$

де $\hat{r}_{ij}$ – премія за ризик для *i*-ої альтернативи *j*-ого фактора ризику, %;

O_{ij} – бальна оцінка *i*-ої альтернативи *j*-ого фактора ризику (визначається згідно з результатами проведеного опитування експертів);

$O_{\max}$ – максимальне значення оцінного показника (в дослідженні приймається п'ятибальна система оцінювання);

V_j – вагомість *j*-ого фактора ризику, що визначено згідно з матрицею переваг;

$\hat{r}_{\max}$ – верхня границя премії за ризик, %.

Результати наведених досліджень представлено в таблиці 3.

У подальшому, для кожного окремого проекту товарної інновації сумарний розмір премії за ризик визначаємо методом простого сумування відповідних альтернатив визначених факторів:

$$\hat{r} = \sum_{j=1}^m \hat{r}_{ij}. \quad (3)$$

Слід відзначити, що одна з головних ідей методу дисконтування грошових потоків складається у тому, щоб уникнути ризику вкладення грошових коштів у проекти з низькою віддачею.

Оптимізація інвестиційного забезпечення ТП підприємства та формування оптимальної інноваційної пропозиції

Варіанти формування товарної інноваційної пропозиції	Цільова функція	Обмеження	Умовні позначення
1. Портфель товарних інновацій складається з незалежних проектів; фінансування відбувається за рахунок власних коштів	$F = \sum_{i=1}^n NPV_i \cdot x_i \rightarrow \max$	Обмеження на обсяг доступних коштів $\sum_{i=1}^n c_{it} \cdot x_i \leq d_t.$	x_i – логічний оператор, що може приймати такі значення: $x_i=1$, якщо проект i приймається до реалізації, у противному випадку $x_i=0$; c_{it} – необхідні кошти по проекту i , $i = 1, \dots, n$; d_t – сума власних коштів.
2. Портфель товарних інновацій складається з проектів, які мають альтернативні варіанти реалізації; фінансування відбувається за рахунок власних коштів	$F = \sum_{i=1}^n \sum_{j=1}^m NPV_{ij} \cdot x_{ij} \rightarrow \max$	Обмеження на обсяг доступних коштів $\sum_{i=1}^n \sum_{j=1}^m c_{ijt} \cdot x_{ij} \leq d_t.$ Обмеження взаємозалежності проекту Умова того, що проект повинен бути реалізований тільки в одному варіанті або не бути реалізованим взагалі, запишеться в такий спосіб: $\sum_{j=1}^m x_{ij} \leq 1, i = 1, \dots, n.$ Умова того, що проект повинен бути обов'язково реалізований тільки в одному варіанті, запишеться в такий спосіб: $\sum_{j=1}^m x_{ij} = 1, i = 1, \dots, n.$	x_{ij} – логічний оператор, що може приймати такі значення: $x_{ij}=1$, якщо проект i реалізується в j -м варіанті, у противному випадку $x_{ij}=0$; r_{ij} – ставка дисконтування для i -го проекту, реалізованого по j -му варіанту; c_{ijt} – необхідні кошти по проекту i , реалізованому по j -му варіанті, $i = 1, \dots, n$; $j = 1, \dots, m_i$; b_{ijt} – чистий приплив коштів від проекту i , реалізованого по j -му варіанту в періоді t , $i = 1, \dots, n$; $j = 1, \dots, m_i$; d_t – сума власних коштів; R_t – сума доходів від проектів в t -му періоді, що спрямовується на реінвестування; δ – частка коштів від проектів, що почались раніше, що спрямовується на інвестування; CF_t^+ – обсяг коштів, що надходить від реалізації проектів у періоді t ; K – кількість джерел фінансування; L_k – максимальний обсяг запозичень по k -му джерелу; δ_{kt} – частка повернення коштів від загальної заборгованості, яку треба погасити в період t по джерелу k ;
3. Можливість інвестування коштів від проектів пропозиції, що почались раніше	$F = \sum_{i=1}^n \sum_{j=1}^m NPV_{ij} \cdot x_{ij} \rightarrow \max$	Обмеження на обсяг доступних коштів $\sum_{i=1}^n \sum_{j=1}^m c_{ijt} \cdot x_{ij} \leq d_t + R_t.$ Обмеження на можливість інвестування коштів від проектів, що почалися раніше. $\sum_{t=2}^T R_t \leq a \cdot \sum_{t=1}^{t-1} CF_t^+, t = 2, \dots, T.$	CF_t^+ – обсяг коштів, що надходить від реалізації проектів у періоді t ; K – кількість джерел фінансування; L_k – максимальний обсяг запозичень по k -му джерелу; δ_{kt} – частка повернення коштів від загальної заборгованості, яку треба погасити в період t по джерелу k ;
4. Фінансування відбувається за рахунок власних коштів і залучених ресурсів	$F = \sum_{i=1}^n \sum_{j=1}^m NPV_{ij} \cdot x_{ij} - \sum_{t=2}^T p_t \rightarrow \max$	Обмеження на обсяг доступних коштів: $\sum_{i=1}^n \sum_{j=1}^m c_{ijt} \cdot x_{ij} - S_t^- - p_t \leq d_t + R_t + S_t^+.$ Обмеження на можливість реінвестування коштів від проектів, що почалися раніше. $\sum_{t=2}^T R_t \leq a \cdot \sum_{t=1}^{t-1} CF_t^+, t = 2, \dots, T.$ Урахування залучення позикового капіталу. Обмеження на обсяг запозичень, залучених зі сторонніх джерел: $\sum_{t=1}^{t-1} s_{kt}^+ \leq L_k.$ Обмеження на необхідність повернення позикових коштів: $s_{kt}^- = d_{kt} \cdot s_{kt-1}.$	S_t^+ – сума залучених коштів у періоді t ;; S_t^- – сума коштів, що погашаються, у періоді t ; S_t – загальний баланс позикових коштів на період t ; s_{kt}^+ – суму позикових коштів, залучених з k -го джерела в періоді t ;; s_{kt}^- – сума погашення заборгованості по k -му джерелу в періоді t ;; p_t – процентні виплати в періоді t , $t = 1, \dots, T$; Оптимальне рішення $(x_{ij}, s_{kt}^+, s_{kt}^-, p_t, R_t)$ визначає інноваційну програму, оптимальну суму запозичень, суму повернення коштів, процентні виплати по кредиту.

Таблиця 3

Розрахунок складових премії за ризик для виробництва машин та устаткування

№	Ознаки	Премія за ризик, %	№	Ознаки	Премія за ризик, %
1	Науково-технічний потенціал підприємства:			2-5	1,265
	Високий	0,13		6-10	2,0625
	Середній	1,265	8	Більше 10 років	2,75
	Низький	2,75		Територіальний масштаб впровадження:	
		Місто, район		0,12	
2	Етап життєвого циклу підприємства виробника інноваційної продукції:			Область	0,23
	Створення	2,25		Україна, СНД, країни Прибалтики	0,375
	Становлення	1,035		Міжнародний рівень	0,5
	Стабільність	0,1125	9	Характер задоволення потреби:	
	Перебудова	1,035		Задоволення існуючої потреби	0,36
Занепад	2,25		Створення нової потреби	1,125	
3	Сфера створення:		10	Причини виникнення інновації:	
	Науково-технічні підрозділи	0,23		Реактивні (відповідь на дії конкурентів)	0,5625
	Виробничий сектор	0,23		Стратегічні (спрямовані на вирішення перспективних завдань та збереження конкурентних переваг)	0,18
4	Маркетингові підрозділи	0,12	11	Тип новизни:	
	Масштаб реалізації:			Нові для підприємства	0,69
	Одинична реалізація	0,15		Нові для галузі	0,36
Обмежена реалізація	0,75	Нові для країни		0,36	
5	Широка реалізація	2,25		Нові для світу	0,69
	Ступінь радикальності:		12	Ступінь захищеності проекту:	
	Піонерні, базові	3,000		Наявність патенту на винахід	0,1875
	Винаходи, нові розробки	1,38		Наявність патенту на промисловий зразок	0,9
Модернізація	0,15	Наявність патенту на корисну модель		0,9	
6	Етап життєвого циклу ринку:			Виключна ліцензія	0,1875
	Зародження	1,265		Невиключна ліцензія	1,725
	Прискорення росту	0,66		Відкрита ліцензія	2,81
	Уповільнення росту	0,66		Право передкористування	1,725
	Зрілість	0,1375		Відсутність патентів, ліцензій та права передкористування	3,75
7	Затухання	2,75			
	Тривалість проекту:				
	До 1 року	0,66			

В роботі наведені результати апробації моделі формування інвестиційного портфеля інноваційних проектів для окремих підприємств Сумської області. Результати розрахунків для ТОВ «ТПК «Сваркомплект» наведено у таблиці 4.

Таблиця 4

Формування оптимальної програми інвестиційного забезпечення товарної інноваційної політики для ТОВ «ТПК «Сваркомплект»

Проекти	20/173 V-I	20/173 V-II	20/028 V-I	20/028 V-II	20/014 С	20/135 6V	20/041 V-I	20/041 V-I	20/108 D
NPV, тис. у.о.	32,38	18,15	31,53	1,39	11,78	0,60	7,31	16,90	15,03
Ставка дисконтування %	16	20	16	20	18	23	25	27	21
IRR, %	34	57	31	22	41	24	64	192	97
Загальна сума витрат, тис. у.о.	42,70	16,90	19,22	23,76	25,36	31,61	7,37	6,05	8,83
Загальна сума надходжень, тис. у.о.	75,09	48,60	75,09	30,96	37,14	32,21	14,68	22,95	23,86
Прийняття рішення по проекту (x_{ij})	0	1	1	0	1	0	0	1	1
NPV пропозиції, тис. у.о.	0,00	31,69	17,44	0,00	11,78	0,00	0,00	16,90	15,03

Обмеження на обсяг доступних коштів склали: 100 тис. у.о. власного капіталу та 40 тис. у.о. позичкового.

У результаті пошуку рішення був сформований оптимальний план, у який

увійшли проекти 20/173V-II, 20/028V-I, 20/014C, 20/041V-I, 20/108D. Цільова функція програми склала 93,11 тис. у.о.; процентні виплати по обслуговуванню заборгованості – 5,70 тис. у.о.

Аналогічні розрахунки були проведені для ТОВ «Турбомаш», ЗАТ «НВО «Гідромаш».

Запропонована модель формування оптимальної інноваційної програми дозволяє сформувати інноваційну програму, використовуючи такі джерела фінансування як власні кошти, призначені для інвестування проектів, кошти від проектів, що почалися раніше, позикові кошти.

ВИСНОВКИ

Результатом дослідження є створення наукового підґрунтя для вирішення важливої науково-прикладної задачі удосконалення теоретико-методичних основ формування організаційно-економічного механізму інвестиційного забезпечення товарної інноваційної політики підприємства.

Отримані результати дозволили визначити напрямки формування і функціонування основних складових організаційно-економічного механізму інвестиційного забезпечення товарної інноваційної політики підприємства. Сформована система методичного інструментарію попереднього відбору джерел інвестиційних ресурсів, необхідна для здійснення інноваційних розробок у площині товарної політики підприємства, оцінки ефективності та оптимізації товарної інноваційної пропозиції, урахування факторів невизначеності та ризику в процесі відбору альтернативних варіантів з метою забезпечення тривалої конкурентоспроможності та максимізації прибутку підприємства.

Узагальнюючими результатами дослідження є:

1. В результаті проведення аналізу існуючих в сучасній науковій літературі підходів до класифікації джерел інвестиційних коштів, а також використання механізмів фінансування інноваційної діяльності, розроблена класифікація джерел інвестиційних ресурсів, що дозволило систематизувати їх з точки зору сфери залучення фінансових коштів і альтернативності їх використання.

2. Враховуючи недостатність інвестиційних ресурсів як основного стримуючого фактора інноваційної активності підприємств України, доведена необхідність формування організаційно-економічного механізму інвестиційного забезпечення товарної інноваційної політики підприємства та необхідність впровадження його на підприємстві. Цей механізм пропонується розглядати як систему важелів й інструментів інвестиційного забезпечення товарної інноваційної політики, до допомогою яких організуються, регулюються зовнішні і внутрішні економічні взаємозв'язки між його складовими системами.

3. Запропонований організаційно-економічний механізм інвестиційного забезпечення товарної інноваційної політики передбачає створення часткових механізмів відбору об'єктів інвестування, формування бази інноваційних проектів, розвитку пропозиції товарних інновацій та оптимізації товарної

інноваційної пропозиції. Такий підхід дозволить підприємству ефективно використовувати наявні та залучені інвестиційні кошти, розподіляючи їх між дійсно ефективними проектами товарних інновацій.

4. Базуючись на існуючих методичних підходах до визначення структури джерел інвестиційних ресурсів для фінансування інноваційних проектів пропонується оптимізацію інвестиційного забезпечення товарної інноваційної політики проводити у два етапи: попередня та остаточна оптимізація.

5. Для управління процесом інвестиційного забезпечення товарної інноваційної політики підприємства необхідно застосувати критеріальну базу прийняття рішень щодо попереднього вибору джерел інвестування, яка включає коефіцієнти доступності інвестиційних коштів, ємності джерела інвестиційних коштів, вартості капіталу джерела, ризику використання коштів джерела.

6. В результаті розроблення оптимізаційної моделі формування оптимальної інноваційної пропозиції пропонується виділяти можливі варіанти побудови портфелю товарних інновацій враховуючи їх кількість та взаємозалежність проектів в умовах обмеження та нерівномірного розподілу інвестиційного капіталу підприємства у часі та за потенційними джерелами.

7. Використання теоретико-методичних розробок та рекомендацій щодо інвестиційного забезпечення товарної інноваційної пропозиції дозволило сформулювати оптимальну інноваційну пропозицію при мінімальній вартості залучення додаткових інвестиційних коштів для ряду підприємств Сумської області.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Розділи монографій

1. Міцура О.О. Інвестиційне забезпечення інноваційної діяльності підприємств регіону (розділ монографії) / О.О. Міцура / Проблеми управління інноваційним розвитком підприємств у транзитивній економіці : Монографія / За заг. ред. д.е.н., проф. С.М. Ілляшенка. – Суми : ВТД „Університетська книга”, 2005. – С. 132–156.
2. Міцура О.О. Світовий досвід інвестиційного забезпечення товарної інноваційної політики підприємств / О.О. Міцура / Маркетинг і менеджмент інноваційного розвитку : Монографія / За заг. ред. д.е.н., проф. С.М. Ілляшенка. – Суми : ВТД „Університетська книга”, 2006. – С. 166–179.
3. Міцура О.О. Інвестиційне забезпечення товарної інноваційної політики / О.О. Міцура / Маркетинг інновацій і інновації в маркетингу : Монографія / За заг. ред. д.е.н., проф. С.М. Ілляшенка. – Суми : ВТД „Університетська книга”, 2008. – С. 491–514.

Статті у наукових фахових виданнях

4. Міцура О.О. Інвестиційні перспективи Сумської області: погляд зсередини та ззовні / О.О. Міцура // Механізм регулювання економіки. – №4. – Суми,

2004. – С. 266–274.

5. Міцура О.О. Як вижити в „умовах інновацій”? / О.О. Міцура // Вісник Сумського державного університету. Науковий журнал. Серія Економіка – №2 (74) – Суми, 2005. – С 43–47.
6. Міцура О.О. Оптимізація процесу інвестиційного забезпечення інноваційної складової товарної політики підприємства / О.О. Міцура // Механізм регулювання економіки. – №4(32). – Суми, 2007. – С. 85-93.

Матеріали наукових конференцій

7. Мицура Е.А. Исследование инвестиционной привлекательности промышленных предприятий Сумской области / Е.А. Мицура // Науково-технічна конференція викладачів, співробітників, аспірантів і студентів факультету економіки та менеджменту (15–25 квітня 2003 р.). – Суми, 2003. – С. 146–147.
8. Мицура Е.А. Источники и механизмы инвестирования продуктовых инноваций / Е.А. Мицура // Науково-технічна конференція викладачів, співробітників, аспірантів і студентів факультету економіки та менеджменту (15–25 квітня 2004 р.). – Суми, 2004. – С. 146–147.
9. Мицура Е.А. Мировой опыт венчурного финансирования инновационной деятельности / Е.А. Мицура // Науково-технічна конференція викладачів, співробітників, аспірантів і студентів факультету економіки та менеджменту (18-29 квітня 2005 р.). – Суми, 2005. – С. 157–158.
10. Міцура О.О. Світовий досвід державного фінансування інноваційної політики підприємств / О.О. Міцура // Проблемы развития финансовой системы Украины: Сборник трудов II международной научно-практической конференции аспирантов и студентов, Симферополь, 15–17 марта 2006 г. – Симферополь, 2006. – С. 155.
11. Міцура О.О. Інноваційна складова товарної політики підприємств / О.О. Міцура // Науково-технічна конференція викладачів, співробітників, аспірантів і студентів факультету економіки та менеджменту «Економічні проблеми сталого розвитку» (17–25 квітня 2007 р.). Том 2. – Суми, 2007. – С. 118–119.
12. Міцура О.О. Оптимізація процесу інвестиційного забезпечення товарної інноваційної політики підприємства / О.О. Міцура // Збірник тез доповідей Першої міжнародної науково-практичної конференції «Маркетинг інновацій і інновації в маркетингу». 21–22 вересня, 2007 року. – Суми, 2007. – С. 108–109.
13. Міцура О.О. Алгоритм визначення структури джерел фінансування товарної інноваційної політики підприємства / О.О. Міцура // Науково-технічна конференція викладачів, співробітників, аспірантів і студентів факультету економіки та менеджменту «Економічні проблеми сталого розвитку» (21–25 квітня 2008 р.). Том 3. – Суми, 2008. – С. 50–51.

14. Міцура О.О. Формування механізму інвестиційного забезпечення товарної інноваційної політики підприємства / О.О. Міцура // Сборник статей по материалам 14-й международной научно-методической конференции «Технологии XXI века». – Сумы, 2007. – С. 102.
15. Міцура О.О. Критерії прийняття рішення щодо вибору джерел фінансування товарної інноваційної політики підприємства / О.О. Міцура // Маркетингові дослідження в Україні: Тези доповідей // Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції „Маркетингові дослідження в Україні” 22–23 травня 2008 р., м. Луганськ. – Луганськ, 2008. – С. 189–191.
16. Міцура О.О. Проблеми інвестиційного забезпечення товарної інноваційної політики підприємств України / О.О. Міцура // Збірник тез доповідей Першої міжнародної науково-практичної конференції «Маркетинг інновацій і інновації в маркетингу». 19–20 вересня, 2008 року. – Суми, 2008. – С.124–125.

АНОТАЦІЯ

Міцура О.О. Інвестиційне забезпечення товарної інноваційної політики підприємств. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (виробництво машин та устаткування; хімічне виробництво), Сумський державний університет, Суми, 2009.

У дисертаційному дослідженні розглядаються питання науково-методичного обґрунтування теоретико-методичних основ управління процесом інвестиційного забезпечення товарної інноваційної політики підприємств. Проаналізовано інноваційну активність промислових підприємств України, розглянуто фактори, що стримують та стимулюють вкладання грошових коштів у інноваційну сферу, удосконалено підходи до класифікації джерел фінансування товарної інноваційної політики підприємства. На основі систематизації існуючих підходів до визначення потенційних джерел та механізмів фінансування товарної інноваційної політики підприємства запропоновані заходи щодо її удосконалення. Науково обґрунтовано методичні підходи до урахування факторів невизначеності в процесі прийняття управлінських рішень щодо формування механізму інвестиційного забезпечення товарної інноваційної політики підприємства. Запропоновані методичні підходи до оптимізації процесу інвестиційного забезпечення товарної інноваційної політики та розроблено організаційно-економічний механізм його реалізації. Проведена оптимізація структури фінансового забезпечення товарної інноваційної пропозиції підприємств, що займаються виробництвом машин та устаткування на основі виявлення організаційно-економічних особливостей їх функціонування.

Ключові слова: інновації, інноваційний розвиток, інвестиції, товарна інноваційна політика, товарна інноваційна пропозиція, джерела інвестицій,

механізм інвестування, організаційно-економічний механізм, оптимізація, ризик.

АННОТАЦИЯ

Мицура Е.А. Инвестиционное обеспечение товарной инновационной политики предприятий. – Рукопись.

Диссертация на получение научной степени кандидата экономических наук по специальности 08.00.04 – экономика и управление предприятиями (производство машин и оборудование; химическое производство), Сумский государственный университет, Сумы, 2009.

В диссертационном исследовании рассматриваются вопросы научно-методического обоснования теоретико-методических основ управления процессом инвестиционного обеспечения товарной инновационной политики предприятий.

В работе проанализирована инновационная активность промышленных предприятий Украины, рассмотрены факторы, которые сдерживают и стимулируют инвестирование денежных средств в инновационную сферу, на основании чего были усовершенствованы подходы к классификации источников финансирования товарной инновационной политики предприятия. Авторская классификация предусматривает группирование источников инвестиционных средств по степени доступности и частоты их использования при финансировании товарной инновационной политики предприятия и разделение источников инвестиционных средств по этим признакам на традиционные и нетрадиционные.

Автором предложены научно-методические подходы к формированию структуры инвестиционного капитала, которые учитывают его зависимость от стадий инновационного цикла и позволяют определить место «рискоинвестиций» в инновационном процессе и их структуру, что призвано повысить обоснованность управленческих решений в сфере товарной инновационной политики предприятия.

Разработана концепция, структура и основные подсистемы организационно-экономического механизма управления инвестиционным обеспечением товарной инновационной политики предприятия. Данный механизм предусматривают создание частичных механизмов отбора объектов инвестирования, формирования и поддержки базы инновационных проектов, развития предложения товарных инноваций, а также учитывают особенности инвестирования инноваций при формировании товарного ассортимента и номенклатуры продукции, обеспечив тем самым выбор наиболее оптимальных направлений инновационного развития.

На основе авторской идеи разработан научно-методический подход к предварительному определению структуры источников средств для инвестирования в реализацию товарной инновационной политики, которая базируется на использовании критериев доступности, емкости, стоимости привлечения, уровня риска, каждого из потенциальных источников при принятии решений относительно инвестиционного обеспечения инновационной

составляющей товарной политики предприятия. Это позволяет повысить степень обоснованности, адекватности и эффективности управленческих решений, касающихся формирования структуры капитала, используемого для финансирования инновационной деятельности в сфере товарной политики.

Предложен методический подход к проведению анализа и оценки риска в процессе управления инвестиционным обеспечением товарной инновационной политики, который позволяет установить причинно-следственные связи между риском и факторами его возникновения, определить сценарии развития событий в зависимости от типа инновации и условий ее внедрения.

Автором предложены методические подходы к построению оптимизационной модели эффективного финансового обеспечения товарной инновационной политики предприятия, которые учитывают вероятность различных сценариев развития событий и возможность повторного инвестирования средств от проектов товарного инновационного предложения, которые начались ранее.

Ключевые слова: инновации, инновационное развитие, инвестиции, товарная инновационная политика, товарное инновационное предложение, источники инвестиций, механизм инвестирования, организационно-экономический механизм, оптимизация, риск.

SUMMARY

Mitsura O.O. The Investment Providing Of Commodity Innovative Policy Of Enterprises. – Manuscript.

Dissertation on gaining of scientific degree of economic sciences candidate on speciality 08.00.04 – economy and management of enterprises (production of machines and equipment; chemical production), Sumy State University, Sumy, 2009.

In dissertation research questions of scientifically methodical substantiation of theoretical and methodical fundamentals of enterprises' commodity innovative policy investment providing are examined.

Innovative activity of industrial enterprises of Ukraine is analyzed, factors which restrain and stimulate inlaying of money in an innovative sphere are considered, classification of financing sources of enterprises' commodity innovative policy is improved.

On the basis of systematization of the existent determination of potential sources and mechanisms of enterprises' commodity innovative policy financing scientifically methodical approaches of their improvement are offered.

In work scientifically grounded methodical approaches to the account of factors of vagueness in the process of administrative decisions acceptance in relation to forming of mechanism of the investment providing of enterprise's commodity innovative policy.

The methodical approaches to optimization of the investment providing process of commodity innovative policy are offered and organizationally economic mechanism of its realization is developed.

Conducted optimization of structure of the financial providing of commodity

innovative suggestion of enterprises which are engaged in the production of machines and equipment on the basis of exposure organizationally economic features of their functioning.

Keywords: innovations, innovative development, investments, commodity innovative policy, commodity innovative suggestion, sources of investments, mechanism of investing, organizationally economic mechanism, optimization, risk.